

Foto: Joachim Adrian.

Dette er en Kronik. Kroniken er udtryk for skribentens holdning. Du kan indsende Kronikforslag [her](#).

KRONIKEN

Trine fik smag for den vilde fødsel

Mange selvvalgte kejsersnit kan undgås i en mindre kynisk svangreomsorg. Vi bør fokusere på, hvad kvinderne siger nej til – og give flere muligheden for den fødsel, de drømmer om.

ANNE RUBY

FOR ABONNENTER

I dagspressen har vi kunnet læse og høre danske fødselslæger juble over et fald i antallet af kejsersnit.

Faldet er dog yderst beskedent: 1 procent. Antallet af kejsersnit er faldet fra 20,5 procent af alle fødsler i 2015 til 19,5 i 2016. Knap hver femte kvinde føder altså stadigvæk ved operation. Men den stigende kejsersnitkurve synes knækket, og det er glædeligt, for den har ligget på over 20-21 procent siden 2004 og toppede i 2013 med 22 procent.

I den vestlige verden har vi talt om de løbske kejsersnit som en 'epidemi' – the unnecesareans, som mine amerikanske jordemoderkolleger kalder deres lands skyhøje antal af overflødige kejsersnit.

LIVETS BEGYNDELSE

Er der for travlt på de danske fødselsafdelinger? Kan det gøres bedre, og får de danske kvinder den behandling, de bør? Dette er den anden af tre Kroniker om den moderne fødsel.

DAGENS KRONIKØR

Anne Ruby er jordemoder

I USA ser hvert tredje barn dagens lys for første gang gennem et hul i mors mave. De amerikanske sundhedsmyndigheder registrerer en tre gange så høj sygelighed for moderen ved et kejsersnit, sammenlignet med en vaginal fødsel, og dødeligheden er næsten fem gange så høj. Inden nogen dør af skræk, skal jeg skynde mig at sige, at det er en henholdsvis tre- og femdobling af bittesmå tal.

Spørgsmålet er, om faldet i kejsersnit i Danmark er udtryk for, at vi har fat om problemets rod, og om vi kan forvente et fortsat fald i de alt for høje tal, indtil vi rammer de 10-15 procent, som WHO i mange år har anbefalet som en fornuftig grænse for det ultimative lægelige indgreb i en fødsel.

I USA ser hvert tredje barn dagens lys for første gang gennem et hul i mors mave

Anne Ruby, jordmoder

Mange hospitaler melder om kraftige stigninger i antallet af kejsersnit på mors ønske. I Hanne Dams debatbog 'Giv kvinderne fødslen tilbage' kan man læse, at 35 procent af Rigshospitalets 19 procent kejsersnit i 2016 foretages uden medicinsk indikation, altså på 'mors ønske'.

Mange forklarer det voksende antal selvvalgte kejsersnit med en traumatisk fødselsoplevelse første gang, så hele fødselsverdenen er opmærksom på den vigtige førstegangsfødsel.

Uanset forklaring er det fødselslægenes udgangspunkt, at kvinden skal have lov at bestemme over sin egen krop.

Det giver sig udslag i, at så godt som alle de kvinder, der stadig, efter måske to samtaler med en fødselslæge, insisterer på kejsersnit, får det.

Artiklen fortsætter efter annoncen

Annonce

På trods af lægens faglige ekspertise og grundige forklaringer om, hvorfor en spontan vaginal fødsel er sundest. I føromtalte debatbog kalder fødselslæge,

dr.med. Jacob A. Lykke, Rigshospitalet, og tidligere formand for Etisk Råd, filosofen Jacob Birkler, forholdet mellem patientens selvbestemmelsesret og den faglige viden for et 'kæmpedilemma' og et af de alvorligste etiske dilemmaer i sundhedssektoren.

For hvad stiller den læge op, som ud fra sin faglighed finder, at kvinden sundhedsmæssigt er bedst stillet ved at føde spontant, men ønsker et kejsersnit? Hun vil bare tydeligvis ikke sit eget bedste?

Læs også: Man kan ikke skynde på en fødende kvinde

Men hvad nu hvis vi vender problematikken på hovedet og i stedet for at fokusere på, at moderne kvinder er blevet 'too posh to push', som det bliver kaldt i den engelske debat, fokuserer på, hvad det er, disse kvinder *ikke* vil?

Hvad hvis vi for et øjeblik antager, at deres såkaldte ønske om kejsersnit ikke kun er en personlig udvej, men en indirekte kritik af et system, der ikke i tilstrækkelig grad anerkender den store psykologiske, sågar eksistentielle krise, det er at være gravid og skulle føde sit første barn, og slet ikke har planlagt fødselshjælpen derefter?

Så sent som i sidste uge sad en ung kvinde og græd i min konsultation. Efter en lang samtale om det bekymrende i at løse hendes massive fødselsangst med en planlagt fødeoperation brød hun nærmest sammen: »O.k., hvad så hvis jeg rent faktisk turde tro på det, du siger med, at min krop kan, hvis den får den rette støtte? Hvad så hvis der ikke er nogen jordemoder, der har tid til at være hos mig?«.

Når spørgsmålet stilles under min fødselsforberedelse, undviger jeg og siger måske, at »Sundhedsstyrelsen kræver, at alle kvinder i aktiv fødsel skal have en jordemoder hos sig, så det skal du også have«.

Men denne kvinde, der var skrøbelig i troen på, at hun på nogen måde kunne komme igennem en fødeproces alene, kunne jeg ikke få mig selv til at sminke

virkeligheden for: at masser af kvinder kommer tilbage på mine babyhold og fortæller, hvordan de ventede i skyllerum og kontorer og venteværelser på en ledig jordemoder.

Nogle af dem med rigelig blødning, pressetrang eller andre alvorlige tilstande, der burde kræve øjeblikkelig jordemoderhjælp. Jeg måtte sige til hende, hvad sandt er, at alle ansatte gør deres absolut ypperste for at være der for hende, men at jeg ikke kunne love, at hun rent faktisk ville have en jordemoder ved sin side hele fødslen igennem.

Moderne kvinder er blevet 'too posh to push'

Anne Ruby, jordemoder

Til gengæld kunne jeg næsten garantere, at hun ikke ville møde en jordemoder, hun kender. Sådan har vi ganske enkelt ikke organiseret fødselshjælpen. Kvinden gik fra mig, fast besluttet på at bede om et planlagt kejsersnit til næste besøg på hospitalet.

ALT DU BEHØVER VIDE FRA MORGENSTUNDEN

Tilmeld dig vores morgennyhedsbrev og lad os give dig en god start på dagen med et håndplukket overblik over de væsentligste nyheder

Tilmeld

- Ja tak. Politiken må lejlighedsvis gerne kontakte mig med nyheder, tilbud om gratis e-bøger og andre gode tilbud, på mail, sms og telefon. Jeg kan, til en hver tid, framelde mig. Læs mere her.

Jeg har gennem mine ti år som privatpraktiserende jordemoder mødt en del forskellige kvinder, som af den ene eller anden grund ikke stolede på, at 'systemet' ville imødekomme deres ønsker.

Vi kan f.eks. tage Trine, en smuk ung kvinde med kontrol over livet, som kom til mig med et ønske om, at jeg skulle bane vej for, at hun kunne få forløst sit barn ved et selvvalgt kejsersnit.

Efter talrige samtaler fandt vi frem til, at der under ønsket, lå en angst for at finde sig selv magtesløs og uden indflydelse på hospitalets forskellige procedurer.

Særligt var hun panisk angst for, at hendes barn skulle forløses med sugekop, som hun gennem hele sin egen barndom var blevet mindet om, at hun selv var født med, når hun så familie billeder.

Trine var hende med den sjove hovedfacon. Hun var villig til at betale med et langt alvorligere indgreb, det mest brutale, kejsersnit, for at undgå den kop.

Sammen tog vi på hospitalet til den lægesamtale, hun var blevet bevilget, fordi hun ønskede kejsersnit. Her aftalte vi en noget utraditionel fødeplan med en meget forstående kvindelig overlæge.

Trine ville, såfremt alt fortsat var normalt, gå i fødsel spontant, og jeg ville komme og være hos hende i hendes eget hjem.

Læs også: Fædre skal have bedre hjælp, når det er svært at blive far

Ve for ve ville vi vurdere, hvad der var bedst for hende. At fortsætte hjemme, med varmt vand, tålmodighed, massage, akupunktur osv. Eller flytte på fødegangen og få det kejsersnit, som hun oprindeligt havde ønsket. 'Kattelemmen' var, at hun kunne sige fra, hvis hun følte, at fødslen var for overvældende. Det var præcis den kontrol, Trine havde brug for, for at kunne overgive sig til fødselskræfterne.

Jeg var spændt, da Trine ringede med veer. Men som solen stod op over byens tage, stod det tydeligere og tydeligere: Her var en kvinde, der var *skabt* til at føde børn, og som modigt og stærkt lænede sig op ad mine råd og vejledning.

Som trak vejret, som vi havde øvet, som nynnede sine veer, græd sine veer, grinede, sukkede og hulkede sine veer, men som ikke en eneste gang overvejede at sætte sig ud i en bil for at køre mod hospitalet for at få en læge til at sætte en kniv i hendes maveskind.

Stor var glæden, da Trine i sit eget luksuriøse træbadekar hen ad eftermiddagen løftede sin førstefødte op på sit bryst, kyssede hende, jublede og gav mig det blik, der får selv trætte jordemødre til at elske at blive vækket midt om natten: »Jeg kunne. Jeg gjorde det. Jeg klarede det«.

Et par år senere var hun gravid igen og ringede med fryd i stemmen. Uden antydning af angst proklamerede hun: »Det gør vi igen, ikke?«. Og selvfølgelig gjorde vi det. Kortere, mere intenst, som andengangsfødsler har det med at være, men med samme ubetingede mod og skønhed. Denne gang sad hendes elskede sammen med hende i trækarret med det lune vand, da det var tid til at presse, og sammen tog de imod lillesøster.

Første gang var han blevet sendt på bar i klassisk 1950'er-stil. »Jeg er ikke sikker på, at jeg har lyst til, at han skal se mig sådan her«. Anden gang havde hun fået smag for den vildskab, der ligger i at bruge kroppen til noget mere utæmmet end de dagligdagsopgaver, den normalt så trofast udfører for os. Hun sagde faktisk stolt: »Jeg glæder mig til at vise Michael, hvad min krop kan«.

Fortællingen er ikketænkt som pral. Tid og indføling er selvfølgeligheder i min praksis, men jeg ønsker ikke at pege fingre ad et offentligt system, der nok både første og anden gang havde skåret i Trine og forløst hendes to piger uden lykkehormonkaskader og den vaginale podning, som internationale forskere mener er afgørende for børnenes sundhed på livstid. Ej heller vil jeg påstå, at alle kvinder, der ønsker kejsersnit på 'mors ønske', ville profitere af Trines model.

Men *det* er faktisk også en pointe: at kun Trine er Trine, og at netop hun skulle have lige præcis den fødeplan, vi udarbejdede til hende. For mig er det bizart, at fødselslægerne i deres 'tal-kvinderne-fra-et-kejsersnit'-samtale ofte tilbyder kvinderne mere af det, de er allermost bange for: tab af kontrol.

Læs også: Jeg har fået nok af Sundhedsplatformen, 1813 og besparelser. Nu siger jeg min stilling som ledende overlæge op

»Er du bange for smerten, så lad os bedøve dig fra brystet og ned«, »Er du bange for at fødslen bliver for lang, så lad os sætte et ve-drop« osv. »Hvis man kun har en hammer, ser alle problemer ud som søm«, siger man, men forklar mig, hvordan vi kan have råd til dyre indgreb, medicin og operationer, men åbenbart ikke råd til det allermest basale: en jordemoder.

I Trines tilfælde genvandt hun kontrollen ved at have en jordemoder, hun kendte, hos sig og ved i et fornuftigt samarbejde med en fødselslæge at udtænke en fleksibel fødeplan.

Trine endte med at være utrolig billig for systemet. Ikke nok med at hun selv betalte for sin jordemoderhjælp til begge fødsler og faktisk ikke satte sine ben på hospitalet ud over den ene lægesamtale halvvejs i hendes første graviditet. Men hun sparede også systemet og sig selv og sine børn for to dyre og potentielt komplicerede kejsersnit.

Den kendsgerning, at en større og større andel af raske kvinder ønsker at undgå at føde deres børn vaginalt, bør stille spørgsmål til fødselskulturen.

Medierne og Hollywood bærer deres del af ansvaret for at massehypnotisere os til at tro, at en fødsel er noget af det mest dramatiske, der kan overgå en kvinde. Politikernes behandling af fødselspolitik efterlader os ofte med en smag af, at den gode fødselsoplevelse er en slags luksus, som man kan være heldig at få som krymmel på lagkagen.

Mens det afgørende er, at barnet reddes ud af den farlige morkrop, og så længe der ikke er massive stigninger i børnedødeligheden, er politikerne ligeglade med udbrændte jordemødre, stressede småbørn og traumatiserede mødre, der frem for en oftest ukompliceret andengangsfødsel vælger en maveoperation, næste gang de skal føde.

Er det virkelig et eksotisk valg om ikke at ville risikere kontroltab og skrammer i underlivet, eller er det udtryk for et kæmpe systemsvigt?

AT FØDE SIT FØRSTE barn er formentlig den vigtigste begivenhed i en kvindes liv, men her skal kvinden tage til takke med en jordemoder, hun ikke kender, men som tilfældigvis står ved samlebåndet, fristes jeg til at sige.

Hvorfor? Fordi vi har talt og organiseret fødslen ud af sin intime kontekst ind i en bio-medicinsk retorik, der har reduceret fødslen til en mekanisk proces med nulfejlsambition og samlebåndsomsorg.

I sådan et system kommer man end ikke i tanker om, at man er blevet frarøvet det mest åbenlyse for at få en vellykket fødsel: partnerskabet med en veluddannet, kærlig jordemoder, der kender ens behov, ønsker, drømme og ikke mindst sårbarheder.

»For de er jo så søde alle sammen«, som en gravid nøjsomt udtrykte det på min briks forleden.

At blive mor er en omvæltning. Eksistentielt, familiemæssigt, karrieremæssigt, socialt, fysiologisk og psykologisk. Samtaler om disse emner er helt almindelige i en jordemoders konsultation. Eller var, skulle jeg måske sige! Mange af mine offentligt ansatte kolleger melder, at det er år siden, de sidst har stillet åbne spørgsmål.

De har simpelthen travlt til at høre svaret. Det værste er, hvis kvinden begynder at græde, siger de. Så kan man ikke få hende så hurtigt ud ad døren. Da jeg gik på jordemoderskolen, lærte vi om, hvordan disse sprækker i det perfekte

var åbninger til dybere samtaler, der kunne forberede hende på moderskabet. Åbenbart et fortidslevn, medmindre man betaler sig til en jordemoderkonsultation i det private.

Men er det rimeligt at skulle spare op til jordemoderomsorg i sin graviditet og fødsel som en 'privat luksus' for de privilegerede?

Mens en dyr og – i hvert fald medicinsk unødvendig – operation lokker på det offentlige menukort?

Få **økonomisk hjælp** hvis dit barn rammes af alvorlig sygdom

Børneforsikring
75 kr./måned

Bestil nu >

Tryg |

Skader på små tænder kan kræve **behandling** som voksen

Sundhedsstyrelsens 'anbefalinger for svangreomsorg' er i disse måneder ved at blive revideret. Måske skulle man også revidere ordet og kalde det svangreekspedition?

Eller er der efter dette regionsvalg politikere, der tør ryste posen og starte med at

garantere alle gravide, at de kan vælge deres egen jordemoder, som vil følge dem trygt igennem fødeland?

Naturligvis hundrede procent på kvindernes præmisser, gennem hjemme- og hospitalsfødsler – eller hvis de, velinformerede og trygge, vælger at føde deres barn ved kejsersnit.

I så fald kan en jordemoder, de kender, være med til at byde deres kejsersnitbarn velkommen på den blideste måde og nyde det udtryk på kvindens ansigt, der siger: »Jeg gjorde det. Jeg valgte præcis det, der var rigtigt for mig. Men jeg gjorde det fra et trygt sted, og ikke ud fra frygt«.

Se, det kommer der gode, stærke mødre ud af. Og betydningen af dem må et samfund ikke undervurdere.

REDAKTIONEN ANBEFALER:

KRONIKEN

Man kan ikke skynde på en fødende kvinde

FOR ABONNENTER

LÆS MERE:

Hold op med dæmonisere ideen om et nationalt gencenter. Det kan hjælpe masser af syge.

Onsdag 22. november 2017

Jeg har fået nok af Sundhedsplatformen, 1813 og besparelser. Nu siger jeg min stilling som ledende overlæge op

Tirsdag 5. december 2017

Fædre skal have bedre hjælp, når det er svært at blive far

Tirsdag 3. oktober 2017

Mangler du den perfekte julegave?

Læg et Politiken-abonnement under juletræet, og forkæl med en julegave, der udfordrer og underholder.

Læs mere

SENESTE FRA SEKTIONEN

Jens Rohde: Har briterne helt glemt deres Shakespeare?

9 timer siden

Fra sultestrejke til militærnægtere

I går

Vi har levet med EU-forbeholdene i et kvart århundrede. Nu bør det være nok

Tirsdag 12. december 2017

Trine fik smag for den vilde fødsel

Lørdag 9. december 2017

MEST LÆSTE

1 **Dømt for at føde et dødt barn: 34-årig kvinde skal sidde yderligere 20 år i fængsel**

En fængselsstraf på 30 år er blevet opretholdt mod en salvadoransk kvinde.

En domstol i El Salvador opretholdt onsdag en fængselsstraf på 30 år mod en 34-årig kvinde, hvis fødsel af en dødfødt baby i 2007 blev betegnet som drab. Det skete i henhold til landets abortlovgivning, der er en af de strengeste i verden.

Læs mere

2 Uro, hærværk og trusler plager de danske biblioteker

Folk, der spytter efter personalet, fuldebøtter, der nægter at forlade lokaet og pushere, der gemmer stoffer rundt omkring. Det er en del af hverdagen på nogle af landets biblioteker. 70 procent af dem svarer i en ny undersøgelse, at de inden for det seneste år har oplevet uro, konflikter eller trusler.

AF TORBEN BENNER

I mandags var den gal igen på Solvang Bibliotek på Amager. Kort før den bemandede åbningstid sluttede, sad en gruppe unge på seks-syv stykker og larmede og varmede op til, at de kunne få biblioteket for sig selv i den ubemandede åbningstid efter klokken 18.

Læs mere

3 Når skænderiet er slut: Her er den skilsmissevenlige bolig

Far og mor bor hver for sig, mens børnene har adgang til begge lejligheder fra deres værelser. Det er idéen bag nyt boligprojekt i Norge. Boformen kan være god for nogle familier, vurderer dansk ekspert.

AF SEBASTIAN STRYHN KJELDTOFT

Med mindre du har forsøgt at hyre en lejemorder til at gøre kål på din eksmand, skal I før eller siden skabe en ny hverdag sammen, hvor barnet eller børnene trives.

Og hvorfor ikke gøre det i en fællesbolig, hvor ungerne får deres egne værelser, frem for

[Læs mere](#)

4 »Jeg var nøgen på filmsettet. Mod min vilje. Hvordan helvede endte jeg der?«

Den berømte overgrebs-scene i filmen 'Sidste tango i Paris' er langt fra et enestående eksempel på skuespillerinder, der er blevet sat i grænseoverskridende situationer foran kameraet.

FOR ABONNENTER

Mine knæ brænder. Friktionen mod det stive lagen har gjort dem ildrøde. Mit blik glider ned ad mine bare bryster, jeg prøver at lægge al min vægt på mine arme, men

[Læs mere](#)

Køb abonnement

E-AVISEN

POLITIKEN PLUS

POLITIKEN LIVE

5 **Slagterne protesterer: Bilka bruger ufine metoder, når de markedsfører plantebøffer som kød**

Det er misvisende, at Netto, Bilka og Føtex vil sælge nye kødprodukter sammen med oksefars og pølser, mener FødevarerDanmark. Dansk Supermarkedet er i gang med at sælge nye kødprodukter sammen med oksefars og pølser, mener FødevarerDanmark. Dansk Supermarkedet er i gang med at sælge nye kødprodukter sammen med oksefars og pølser, mener FødevarerDanmark.

AF EMILIE MAARBJERG MØRK

Supermarkedernes kølediske til kød skal ikke bare for at den veganske søstervare kan sol

Det mener Kasper Jakobsen, der er direktør

BAGSIDEN

ATS

DANMARK

Kommunalvalg

Ungdomsuddannelse

Læs

Samfund

Politik

PODCAST

Om Podcast

Bogfolk

Politikens Poptillæg

Kestlers Kaffeklub

Plus En

Third Ear

Dokumentar

FOR ABONNENTER

POLITIKEN PLUS

Mangler julegaverne at komme i hus? Køb dem hos Politiken Plus til ekstra god pris

Som abonnent på Politiken får du rabat på alt mellem interiør, gastronomi og diverse oplevelser.

[Se produkterne her](#)

FORSIDEN

KULTUR 26 MINUTTER SIDEN

Tove Ditlevsen: »Jeg elsker jo ikke livet sådan helt ind i helvede«

DANMARK 2 TIMER SIDEN

Steven Spielberg-agtig overvågning kan fælde person på overførselsindkomst, som pludselig stifter 30 virksomheder

»Jeg var nøgen på filmsettet. Mod min vilje. Hvordan helvede endte jeg der?«

SPORT 1 TIME SIDEN

To 17-årige EM-svømmere har valgt vidt forskellige ruter mod deres ambitiøse mål

INTERNATIONALT 12 TIMER SIDEN

Mays regering lider nederlag ved brexit-afstemning

[Flere](#)

OM POLITIKEN

Organet for den højeste oplysning siden 1884

Rådhuspladsen 37
1785 Kbh. V.
Tlf: 33 11 85 11

[Kontakt os](#)

[Politikens vision](#)

[Politikens journalistik og etik](#)

[Arkivet](#)

[Annoncer](#)

Copyright Politiken 2017

Chefredaktionen

Christian Jensen (ansvarshavende)
Anne Mette Svane (orlov)

Ledende redaktør

Amalie Kestler

Kommerciel direktør

Natasha Brandt

Digital direktør

Troels Behrendt Jørgensen

Redaktionschef

Thomas Berndt

Digital udviklingschef

Aske Johan Koppel Stræde

Annoncedirektør

Troels Engstrøm Nielsen

Forsideredaktør lige nu

Ove Kusnitzoff

KØB ABONNEMENT

Politiken Digital

Politiken Kombi

Politiken Komplet

Kundecenter

FØLG OS